מזבח העולה וגו' מזבח בפתח אהל מועד ולא כיור בפתח אהל מועד היכן היה נותנו [א]בין האולם ולמזבח [א] משוך קימעא כלפי הדרום מאי קסבר אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי נוקמיה מכותל היכל ולדרום (א) בין אולם למזבח ואי נמי קסבר [ב]קדושת היכל ואולם חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום בבין [ב] אולם למזבח אי נמי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום נוקמיה מכותל היכל ולדרום בין אולם ולמזבח ואי נמי קסבר קדושת האולם והיכל חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום בין אולם ולמזבח אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון [ג] כי נמי מוקמת לה מכותל היכל ולצפון ה"ל בין אולם ולמזבח ונוקמה מכותל אולם [ד] ולצפון בבין אולם ולמזבח אמר קרא [1]צפונה שיהא צפון פנוי מכלים מאן תנא דפליג עליה דר' יוסי הגלילי ר"א בן יעקב היא דתניא [ג]ר"א בן יעקב אומר צפונה שיהא צפון פנוי מכלום ואפילו מן המזבח אמר רב [ב]מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולין [ד]מקרא [ה] הוא בידינו ושכחנוהו [ה]כי סליק [ט] רב כהנא אשכחיה לר"ש ברבי דקאמר משום ר' ישמעאל בר' יוסי מנין למזבח שנפגם שכל הקדשים שנשחטו שם פסולין שנאמר [2]וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך וכי עליו אתה זובח אלא [ו] כשהוא שלם ולא כשהוא חסר אמר היינו קרא דאישתמיט ליה לרב ורבי יוחנן אמר אחד [ז] זה ואחד זה פסולין במאי פליגי רב סבר [ו]בעלי חיים אינן נדחים ור' יוחנן סבר [ז]בעלי חיים נידחין מיתיבי כל הקדשים שהיו עד שלא [ד]נבנה המזבח ואח"כ נבנה המזבח פסולין נבנה דהויין מעיקרא נינהו אלא עד שלא נהרס המזבח [ח] נהרס [ח]הא איזקון להו אלא [ט]עד שלא נפגם המזבח [ט] ואחר כך נפגם המזבח פסולין ולא תרוצי קא מתרצת [י] אימא שנשחטו והאמר רב גידל אמר רב [ה]מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו כדאמר רבא [י]מודה היה ר' יהודה בדמים הכא נמי מודה רב בדמים מאי ר' יהודה דתניא [3]ביום ההוא קידש המלך [יא] תוך החצר וגו' כי מזבח (שעשה משה) קטן מהכיל דברים ככתבן דברי רבי יהודה א"ל רבי יוסי

רש"י

מזבח העולה שם פתח [יב] אוהל מועד ואין כיור מפסיק בינתיים למדת משני המקראות הללו שצריך ליתנו כל מה שיכול לקרבו באויר שבין מזבח לאהל מועד ובלבד שלא יהא מפסיק בין מזבח ולפתח: **היכן היה נתון משוך קימעא.** מזוית המזבח ולדרום נמצא שאינו כנגד המזבח כלל אלא כבין אהל מועד ולמזבח: ה"ג בת"כ (ו) ובמס' מדות. ומדמצריך ליה רבי יוסי הגלילי למשכו מכנגד המזבח ולדרום (ב) והוא אינו צריך להרחיקו אלא מבין המזבח ולפתח פשוט מיניה דכוליה מזבח בצפון קאי ולפיכך על כרחו הוא מושכו מכנגד המזבח כולו שאם נתנו כלל כנגד המזבח א"א שלא יפסיק בינו ולפתח כדמפרש ואזיל: **דמאי קסבר.** שלא קיים את המקרא שכתב בין אהל מועד ובין המזבח והוא מושכו קימעא: **אי כוליה בדרום.** הרבה מן המזבח יש בדרום כנגד [יג] היכל שלא כנגד הפתח והיה לו לתתו שם: **נוקמיה מכותל היכל ולדרום.** כלומר משמתחיל כותל פתח ההיכל ליסתם לדרום דהיינו בין פתח האולם ולמזבח וכנגד ההיכל [יג] שפתח האולם עודף על של היכל ה' אמות [יד] לדרום: **וא"נ סבר קדושת אולם והיכל חדא היא.** ופתח אולם כפתח היכל והוצרך למושכו אף מכנגד פתחו של אולם [טו]: **נוקמיה מסתימת כותל אולם ולדרום.** דה"ל אכתי כבין האולם [טז] ולמזבח דכיון דכותל אולם ככותל היכל קרי ביה בין אהל מועד ולמזבח ומיקיימי קראי שפיר: **ואי נמי קסבר חציו בצפון כו'.** יש לו ט"ז אמה בדרום לא מהן ה' אמות של פתח עדיין יש לו מקום י"א אמה לתתו שם מכותל מזוזת היכל דרום [יז]: **וא"נ קסבר קדושת אולם והיכל חדא היא.** והוצרך למושכו אף מכנגד פתח אולם נוקמיה ממקום סתימת פתח אולם ולדרום בבין [יח] האולם ולמזבח דעדיין יש שם מקום ו' אמות: **אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי.** ודרומו של מזבח כולה [יט] לפני הפתח ואם היה נותנו כנגד המזבח כלל נמצא מפסיק בין מזבח לפתח: **ונוקמיה בין המזבח והיכל בצפון.** בסתימת [כ] כותל ההיכל במזוזת צפונית ולצפון: **קסבר קדושת היכל כו'.** ואינו רשאי להפסיק בין פתח אולם ולמזבח וכי מוקמת ליה מכותל היכל ולצפון ה"ל מפסיק בין אולם ולמזבח: **שיהא פנוי מכלים** גרס הכא. וכיור כלי הוא: (ג) **צפונה.** מדהוה ליה למיכתב על ירך המזבח צפון וכתיב צפונה לדרשא אתא:

מאן תנא דפליג כו'. ואומר כוליה בדרום קאי: בדר"א גרסינן **פנוי מכלום: שנשחטו שם.** בעזרה [כא]: **כשהוא שלם.** והאי עליו בגינו ובשבילו קאמר: **אחד זה ואחד זה.** בין שנשחטו בשעת פגימתן [כב] בין שנשחטו אחר תיקונו פסולין כל הקדשים שהיו קדושין באותה שעה לפי שנראו ונדחו וקסבר בעלי חיים נדחין כשחוטין: **עד שלא נבנה.** משמע קודם [כג] שלא בנאוהו בני הגולה: **דהויין מעיקרא הן.** שכשהוקדשו לא נראו שמע מיניה דחוי מעיקרו הוי דחוי ותקשה למאן דאמר לא הוי דחוי: **נהרס.** משמע בימי נבוכדנצר היו: **אזקין להו.** עד [כד] שלא נבנה בית שני ופשיטא דפסולין דגבי מומין קתני להו בבכורות (דף מא.) הזקן והחולה והמזוהם: **מזבח שנעקר.** במזבח פנימי קמיירי וקא סלקא דעתך הוא הדין לחיצון קשיא לרב אדרב דאמר לעיל כל הקדשים שנשחטו שם פסולין: **מודה רבי יהודה בדמים.** דבעינן מזבח: **דברים ככתבן.** שקדש את הרצפה כולה לשם מזבח (ו) להקטיר עליה לפי שהיה המזבח קטן מהכיל עולות ושלמים שהקריבו לחנוכת המזבח ואמרינן לקמן [ס.] לרבי [כה] יהודה הכי משמע קרא כי מזבח אבנים אשר תחת מזבח הנחושת קטן היה: **אמר לו רבי יוסי והלא כבר נאמר.** במזבח שעשה משה במדבר שהיה [כו] בנוב וגבעון:

תוספות

פנוי מכלים. אע"פ שמזבח שעשה משה (אינו פנוי) [כלי] היה כדאמר [כז] דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין [כח] מאחר כלים קאמר דצפונה [כט] אמזבח קאי ואע"פ שהיה בצפון נסכין וקלונסות ושולחנות מסתמא הא דאמרה תורה פנוי מכלום משום שחיטה הוא והני צורך שחיטה נינהו: **שיהא צפון פנוי מכלום אפילו מן המזבח.** צריך לדקדק במתני' דמדות [פ"ג מ"ו] שלא תקשה דרבי אליעזר בן יעקב ס"ל הכא כוליה מזבח בדרום קאי ובפ"ק דיומא (דף טז.) מוקמינן מתני' דמדות כר"א בן יעקב: **וכי עליו אתה זובח.** אע"ג דלעיל דרשינן עליו ממש הכא דייק משום דוזבחת עליו משמע שמצוה [ל] לזבוח עליו וכן לקמן (דף ס.) גבי ואכלוה מצות אצל המזבח משמע [לא] שמצוה אלא כשהוא שלם ולא כשהוא חסר: **עד שלא נבנה המזבח.** דהויין מעיקרא הן אלא עד שלא נפגם ונפגם ומשני לא תרוצי מתרצת לה. ותימה דא"כ משמע דפירכא קמייתא [לב] דהויין מעיקרא הוו ואפילו לר' יוחנן ואמאי והא ר' יוחנן סבר גבי בהמה של ב' שותפין (קדושין דף ז.) דחוי מעיקרא הוי דחוי ועוד תקשי ליה ממתני' דמי שהיה טמא (פסחים דף לז:) המפריש נקבה לפסחו דקאמר (מ) דחוי מעיקרו הוי דחוי ויש לומר דהתם אין בידו לתקן מיקרי דחוי כדפרישית פ"ק (לעיל דף יב:) (י) אבל הכא בידו לתקן המזבח [לג] ולכך משמע ליה הכא דכ"ע לא הוי דחוי מידי דהוה אמחוסר זמן בגופו [לד] ובבעלים כגון יולדת זב ומצורע שהפרישו קרבנם קודם זמנם ה"נ מפריש קרבנו להקריב לכשיבנה בהמ"ק והוי [לה] כמחוסר זמן ולא חשיב נדחה וכן מוכח לקמן פ"ב (דף קיח.) דחובות שהקדישן בגלגל לגבי שילה היו מחוסר זמן וקרבי בשילה דלא אמרינן דחויין הן וקשה לי דפ"ק (לעיל דף יב.) פריך לבן בתירא פסח היכי משכחת לה אי אפרשי' [לו] בצפרא דחוי מעיקרא הוא שאינו ראוי לשלמים לבן בתירא הואיל ומקצתו [לז] הוא ראוי לפסח בחצות מה בכך כיון דבידו להשהותו עד חצות למה לא יהא כשר כמו מקדיש [לח] אותו לאחר שחיטת בנו שראוי למחר ומקדיש בגלגל חובות שכשרין בשילה. ברו"ך. וא"ת אכתי כיון דהוי כמחוסר זמן כי ליכא מזבח דפריך דחויין מעיקרא הן אמאי אמר ר' יוחנן בפ' השוחט והמעלה (לקמן דף קז:) דהמעלה בזמן הזה בחוץ חייב דקדושה ראשונה קידשה לעתיד לבא הא אינו ראוי לפתח אהל [טל] ותנן נמי פרק בתרא (לקמן דף קיב:) אותו ואת בנו ומחוסר זמן בחוץ אינו אפילו בלא תעשה לרבנן ואם כן לרבי יוחנן אמאי מחייב משום שחוטי חוץ ותו הא עדיפא מינה אמרינן ביומא פרק שני שעירי (דף סג.) דשלמים ששחטן [מ] קודם פתיחת דלתות

אלף

מסורת הש"ס

א) [מדות פ"ג מ"ו] ירוש' יבמות פי"ב סה"א, ב) [לעיל יז. וש"נ], ג) [יומא לז.] ת"כ ויקרא נדבה פ"ז ה"א, ד) [ע"ז נג:], ה) ע' ירוש' ברכות פ"ב ה"ח, תרומות פ"ד ה"ז, חלה פ"א ה"ג, ו) [לקמן עג: פסחים עג: לח. יומא סד. (קידושין ז:)], ז) [לעיל יב. וש"נ לקמן עג: פסחים צח. יומא סד. קידושין ז: כריתות כז. כח. תמורה כו: ירוש' יומא פ"ו ה"א, ח) התוס' ע"ז נדפס בע"ב, ט) [עי' תו' מנחות נט: ד"ה כלן] ועי' רש"י שם ה: ד"ה פגימת, י) [לקמן ס.], כ) ויקרא נדבה פרש' ד סופ"ד, ל) ועי' תו' לקמן פז. ומנחות נז: ד"ה כבש, מ) שם צח., נ) [ד"ה וש"מ]

הגהות הב"ח

(א) גמ' מכותל היכל ולדרום דהיינו בין: (ב) רש"י ד"ה ה"ג וכו' ולדרום והא אינו צריך: (ג) ד"ה צפונה נ"ל קודם ד"ה שיהא פנוי:

גליון הש"ס

גמ' רב כהנא אשכחיה. עיין גיטין דף פד ע"ב תוס' ד"ה ר' יוחנן אומר:

מוסף רש"י

אמר קרא צפונה. על ירך המזבח צפונה, לשון אויר משמע הך ה' יתירה, אל צפון שהוא האויר הפנוי (יומא לז.) **כשהוא שלם ולא כשהוא חסר.** עליו כולו במשמע (מנחות ה:). והאי עליו בשבילו הוא, כלומר כשהוא בחזקתו (חולין יז:) **בעלי חיים נידחין.** בהמה שנדחית בחיים דחויה דיחוי גמור, שאף לכשנראית למה שהיתה ראויה אינה קריבה אלא רועה (פסחים צח.). ואע"ג דהדר מיחזו אידחו לעולם משום דיחוי קמאי (תמורה כו:). אם נדחו ידחו לעולם, ואיכא למ"ד אין דיחוי אלא בשחוטין אבל בעלי חיים שנדחו חוזרים ונראין (קדושין ז:) **מודה היה ר' יהודה בדמים.** דאע"ג דאמר ר' יהודה כל העזרה מקודשת, הני מילי להקטיר חלבים, אבל לזריקת דמים לא (לקמן ס.):

שינויי נוסחאות

א] בין האולם ולמזבח ליתא בכי"מ וכ"מ ברש"י: ב] נ"ל כבין. וכן בכל הנך דבסמוך (ש"מ). ול"ב: ג] נוסחת כי"מ בצפון קאי ולוקמי בין מזבח להיכל בצפון קסבר קדושת היכל ואולם חדא היא כי נמי. וכעי"ז ברש"י, בש"מ ובגליון. נוסחת ש"מ בשם ס"א כי נמי מוקמת לה מכותל היכל ולדרום הוי ליה בין האולם ולמזבח ונוקמיה מכותל היכל ולצפון בין אהל מועד ולמזבח ואי נמי קסבר קדושת היכל ואולם חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולצפון כבין אולם למזבח אמר קרא וכו'. אבל גי' רש"י אינו כן, עכ"ל: ד] נ"א היכל (כי"מ): ה] ומקרא היה כל"ל (שמכ"י ופרי"ד): ו] אלא עליו כל"ל (ש"מ): ז] נ"א כל קדשים שהיו שם פסולין. והשאר נמחק (כי"צ): ח] המזבח ואח"כ נהרס המזבח פסולים נהרס הא כל"ל (*ש"מ), נ"א היכי אסקי' ליה אלא עד שלא נהרס ונבנה (ב"ש): ט] המזבח ונפגם ואחר כך נתקן המזבח פסולים כל"ל ותיבת ונפגם נמחק (שמכ"י): י] נ"א תני נמי ותיבת אימא נמחק (ש"מ): יא] את תוך החצר וגו' כי מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל (ש"מ): יב] פתח משכן אהל כל"ל (ש"מ): יג] כנגד כותל ההיכל כל"ל (ש"מ): יד] אמות לכל צד כל"ל ותיבת לדרום נמחק (ש"מ וכ"ה בכתה"י): טו] בכתה"י נוסף דהוא נמי קרוי פתח אהל מועד: טז] נ"ל ההיכל (ד"נ): יז] ולדרום (ש"מ): יח] נ"ל בין (ש"מ): יט] נ"ל כלה (כי"פ): כ] מסתימת (כתה"י וצ"ק): כא] כן הגי' בכי"י ובדפוסי ונליה וכ"ג ל"ק וח"נ ופ"מ. והגה"ז הגיה שנשחטו כו' כשהוא שלם הד"א. ועי' פמ"א וספ"א: כב] פגימתו כל"ל (*ש"מ): כג] קודם שבנוהו כל"ל (*ש"מ): כד] בכתה"י עד שנבנה: כה] דלרבי (ש"מ): כו] שהיה בבמה בגבעון כל"ל (*שמכ"י): כז] נ"ל כדאמרינן לקמן (ס' ע"א) (ש"מ): כח] מבנין, הכא פנוי משאר כלים כל"ל (ש"מ). ועי' בה"ז ול"ק: כט] נוס' הל"ק דצפונה ולא ממזבח קאמר: ל] ס"א משמע דוקא עליו (ש"מ): לא] משמע שמצוה נמחק, ונ"ל וכי אצל המזבח אוכלים כלומר דוקא ולא במקום אחר אלא כשהוא וכו' (ש"מ): לב] קמייתא דפריך דחויין (ד"ו): לג] המזבח ויהא נראה כשהמזבח יהא בנוי ולכך כו' כל"ל (צ"ק עפ"י ד"ו): לד] בין בגופו בין בבעלים דכי מצו חזו הדרי כשרין כגון יולדת כו' כל"ל (ש"מ): לה] נ"ל הוי (ש"מ): לו] דאפרשיה האידנא דחוי כו' כל"ל (צ"ק, וכ"ה בגמ' שם): לז] הואיל והוא ראוי כל"ל ותיבת ומקצתו נמחק (ש"מ): לח] נ"ל מקריב (צ"ק): טל] אהל מועד כיון דנהרס המזבח ותנן כו' (לשון תוס' יומא סג ע"א): מ] נ"ל ששחטן בחוץ (צ"ק וכ"ה ביומא שם):

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"א מהלכות בית הבחירה הל' ו:
ה ב מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הלכה כב:
ו ג מיי' שם הלכה כג ופט"ו מהל' מעה"ק הלכה ד:
ז ד מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הלכה כד:
ח ה מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הל' ג:

תורה אור השלם

1. וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא א, יא
2. מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ אֶת צֹאנְךָ וְאֶת בְּקָרֶךָ בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ: שמות כ, כא
3. בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵית יְהוָה כִּי עָשָׂה שָׁם אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֵת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָטֹן מֵהָכִיל אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֵת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: מ"א ח, סד

ליקוטים

אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון. פי' ולכך כיור משוך כלפי דרום. ותימה דמאן דלית ליה כוליה מזבח בצפון קאי, א"כ הוי כיור בין המזבח ולאולם, והשתא כיצד הולך לקדש שם שלא רחוץ ידים ורגלים והא תניא בריש מסכת כלים שלא רחוץ ידים ורגלים אין נכנס בין האולם ולמזבח, ואמר התם פוצעין את מוחו בגזרין. וי"ל דפלוגתא דתנאי היא בתוספתא דכלים (פי' ר"ש ת"כ ויקרא פ"ד). **מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולין שנאמר וזבחת עליו כו'.** ואסיקנא (חולין יח ע"א) [כמה היא פגימת המזבח], בסידא כזית או טפח למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה, ובאבנא כדי שתחגור בה צפורן, דכתיב אבנים שלמות. וא"ת כיון דאוקימנא וזבחת עליו בסידא, מאי שנא סידא ומאי שנא אבנא, לימא כאן וכאן בכדי חגירת צפורן או כאן וכאן בכזית. ויש לומר דסידא כיון דנפיק לן מעליו ודרשי' אבל לא בזמן שהוא חסר, אין חסרונו ניכר בפחות מיכן, אבל באבנא דכתיב אבנים שלמות, כל שפגימתן גדולה כחגירת צפורן אינן שלמות, וא"נ האי כאורחיה והאי כאורחיה ואין דרכו של סיד להיות כ"כ חלק. אבל בתוס' אמרו דפגימת המזבח [ילפינן] מאבנים שלמות, וזבחת עליו לא איצטריך אלא לפסול קדשים שעבר ושחט בזמן שהוא חסר וכדאמרינן התם מנין למזבח שנפגם שכל קדשים שנשחטו בה פסולים שנאמר וזבחת עליו וכי עליו אתה זובח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא פגום, והילכך בסידא דלא כתיב בה בהדיא פסול פגימה, שיערוה מר בטפח ומר בכזית. וא"נ למדו פגימת סיד מדבעינן מרובע, דתניא התם [לקמן סב ע"א] כבש וקרן ויסוד וריבוע מעכבין וכו' כדאיתא התם עד דתניא אותו היום נפגמה קרן המזבח והביאו בול של מלח וסתמוהו ולא מפני שכשר לעבודה אלא שלא יראה מזבח פגום, שכל מזבח שאין לו קרן וכבש ויסוד וריבוע פסול. מכלל דפסול פגימה משום דאינו מרובע (רשב"א חולין יח ע"א): **עד שלא נפגם המזבח ואח"כ נפגם המזבח פסולין.** דוקא זבחים שעושין מהם עבודות, אבל מעשר [שני] או בשר זבח לאחר העבודה או שירי מנחה חוזרין ונראין (תוס' ב"מ נג ע"ב):

שיטה מקובצת

אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי. ה"ה דהוי מצי למבעי אי בדרום קאי מאי משוך קימעא, הא צריך למשוך כל הדרום ולכל הפחות ה' אמות כנגד הפתח, דהא בעינן ולא כיור בפתח אהל מועד: **צפונה שיהא פנוי מכלום.** וא"ת א"כ למה לי להזכיר הברייתא ואת מזבח העולה שם פתח אוהל מועד לומר דאין כיור פתח אהל מועד, תיפוק ליה משום דאם יעמיד [הכיור] בין המזבח לפתח אהל מועד [ע"כ צריך להעמידו] לצפון הואיל (דבעינן צפון) דכוליה מזבח בצפון קאי ובעינן צפון פנוי מכלום וליכא, וי"ל דאי לאו דמפסיק הוה מעמידו שפיר בין ההיכל ובין המזבח תוך חלל פתח האולם דלא מקרי צפון כדקאמר לעיל דאפילו בית החליפות לא מקרי צפון, ולכך מייתי מקרא דאת מזבח העולה כו' דמשמע דבעינן שלא יהא כיור מפסיק בין מזבח לפתח אהל מועד (מהר"ם): **ר"א בן יעקב אומר צפונה כו'.** תימה דבמס' מדות (פ"ג מ"ו) תנן הכיור היה בין האולם ולמזבח משוך כלפי דרום, ואמרינן ביומא (דף טז.) מאן תנא מדות ראב"י, והכא אית ליה לראב"י דמזבח לאו בצפון קאי וא"כ היכי אתיא ההיא דמדות כותיה, דהא לכאורה סבר ההיא דמדות דמזבח בצפון קאי כדדייקינן בהך דר"י הגלילי, וי"ל דההיא דמדות איכא למימר דר"ל משוך מן הדרום ה' אמות ממזבח בכותל ההיכל לדרום וקסבר כוליה מזבח בדרום קאי, אבל הכא דקתני משוך קימעא ליכא לפרושי הכי במשוך מכנגד הפתח דוקא קאמר ולעולם הוי בין המזבח לכותל ההיכל, דא"כ אמאי נקט קימעא אפילו טובא נמי יכול למשכו מכנגד הפתח דאכתי נשאר הרבה מן המזבח לקיומי ונתת את הכיור בין אהל מועד ובין המזבח, אלא ודאי משוך קימעא דקאמר משוך מכנגד (הפתח) [המזבח] קאמר ולכך דוקא קימעא לפי שצריך לקרבו כל מה שנוכל נגד אויר שבין המזבח להיכל ולאולם כדי לקיים בין אהל [מועד] ומזבח, ואת"ל שאין להרחיקו מן הכותל כל כך מ"מ לא סגי בקימעא דכיון דלאפתח קאי צריך שיהא משוך מתחילת המזבח ה' אמות כשיעור הפתח: